

Ekonomické dopady

agresie Ruska na Ukrajinu

08/2022

MINISTERSTVO
ZAHRAANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

agresia Ruska na Ukrajinu pokračuje viac než 10 týždňov a jej negatívne hospodárske dopady sa každým dňom zväčšujú. Ukončenie tejto nezmyselnej agresie je žiaľ stále v nedohľadne, hoci agresor si zjavne postupne uvedomuje, že nebude úspešný a obrana Ukrajiny podporovaná demokratickým svetom je pevná. Najviac dôsledky agresie samozrejme dopadajú na jej obeť. MMF na základe existujúceho stavu predpovedá, že ukrajinská ekonomika sa v roku 2022 zníži o 35 %. Ceny základných potravín, ako sú obilniny, strukoviny a oleje, naďalej rastú, keďže potravinársky sektor čelí problémom dodávateľského reťazca, nedostatku a ochranným opatreniam. Odhadované straty ukrajinského hospodárstva v dôsledku agresie, berúc do úvahy priame aj nepriame straty ako je pokles HDP, pozastavenie investícií, odliv pracovnej sily, dodatočné výdavky na obranu, sociálnu pomoc a podporu sa pohybujú do 600 mld. USD.

EU pripravuje ďalší balík sankcií, ktorého hlavnými komponentmi majú byť zákaz dovozu ruskej ropy a vylúčenie najväčšej ruskej banky Sberbank z medzinárodnej platobnej siete SWIFT.

Výroky osobností hospodárskeho sveta

Agresia na Ukrajinu nám opäť pripomenula, že mier v Európe nemožno považovať za samozrejmosť. Pripomenulo nám to však aj samotný *raison d'être* Európskej únie – zachovať mier. Pretože, slovami Jeana Monnetta: „Je lepšie bojovať za rokovacím stolom ako na bojisku“. viceprezident ECB Luis de Guindos, vo výbore ECON Európskeho parlamentu.

Zopár aktuálnych informácií

- ✚ Nezamestnanosť v eurozóne dosiahla v marci historické minimum a je na úrovni 6,8% (3.5.2022) CZ (2,3%), DE (2,9%), PL a MT (obe 3%) sú na tom najlepšie. Naopak, na chvoste rebríčka sú ES (13,5%), EL (12,9%) a IT (8,3%). Nezamestnanosť vo FR (7,4%) je nad priemerom eurozóny. Nezamestnanosť SK dosiahla 6,5%.
- ✚ GR MAAE R. Grossi 28. 4. informoval o záveroch cesty na UA, kde o. i. navštívil JE Černobyľ – podarilo sa úspešné obnovenie tzv. zárukových monitorovacích systémov. Potvrdil doručenie technického vybavenia v zmysle požiadaviek UA.
- ✚ PL/HU Návrh zákona na zastavenie predaja čerpacích staníc HU skupine MOL (3.5.2022) Horná komora PL parlamentu schválila 28.4. návrh zákona, na základe ktorého by sa zmluva o kúpe 417 staníc štátnej PL spoločnosti Lotos HU skupinou MOL nemala realizovať. Podľa predkladateľov HU spoločnosť je kontrolovaná RU kapitálom a postoj HU k RU-UA vojne je „čudný a nepochopiteľný“.

	+ DK Dánsko je pripravené na situáciu, keď sa RU rozhodne zastaviť dodávky plynu (3.5.2022) Povedal minister pre klímu a energetiku Dan Jørgensen. Podľa ministra by náhle zastavenie dodávok plynu malo následky pre mnohé dánske firmy, avšak vláda ma plán ako postupovať v takejto situácii. + Vývoz ruského zemného plynu do CN vzrástol medziročne za prvé 4 mesiace 2022 o 60% (3.5.2022) Peking a Moskva podpísali vo februári dohody o rope a plyne v odhadovanej hodnote 117,5 mld. USD. + Slovenská SPP ako prvá doviezla LNG z US (2.5.2022) Z celkového objemu 93 mil. m3 LNG poslala SPP svojej dcérskej spol. SPP CZ v testovacom režime 5 mil. m3 cez stanicu v Lanžhote. Tanker s plynom z US priplával na ostrov Krk (HR) 1.5. + FI/RU/UA Energetická spoločnosť Fennovoima vypovedala zmluvu s RU štátnou spoločnosťou Rosatom (2.5.2022) Dôvodom je výrazné meškanie a neschopnosť dcérskej spoločnosti Rosatomu realizovať projekt výstavby jadrovej elektrárne Hanhikivi 1. + RU sa vyhlo defaultu. MF RU uviedlo, že splnilo svoje záväzky vo výške 649,2 mil. USD vyplývajúce z eurobondov v USD (1.5.2022). Ide o záväzky, ktoré sa RU začiatkom apríla snažilo uhradiť v RUB. + Prognóza CB RU na rok 2022 (1.5.2022) Pokles HDP RU v 2022 bude 8 – 10 %, keď najnižší bod poklesu ekonomiky prebehne v Q4. Situácia na trhu práce je stabilná – prispeli k tomu vynútené dovolenky a znižovanie pracovaného času. Infláciu prognózuje na úrovni 18-23 %; priemernú ročnú kľúčovú úrokovú sadzbu na 12,5-14 %. + RU Splnomocnenec prezidenta pre ochranu práv podnikateľov Titov: viac ako 40 % ruských podnikov je závislých od dovozu, predovšetkým zo západných krajín (1.5.2022) Dodal, že ekonomickú krízu ešte RU naplno nepocítilo. Najväčším problémom je logistika, a to aj s dovozom nesankcionovaných tovarov do RU. + Zisk Gazpromu v 2021 bol rekordných 2,2 bil. RUB (cca 29 mld. EUR) – 13x viac ako v 2020 (28.4.2022). Rekordné finančné výsledky pomohol dosiahnuť aj rast svetových cien energií. Tržby spoločnosti sa zvýšili na 10,2 bil. RUB (cca 135 mld. EUR). + Podľa analýzy Rystad Energy, príjmy RU z exportu ropy vzrastú v roku 2022 o 45 % na viac ako 180 mld. USD (2.5.2022) A to aj pri znížení jej produkcie. Dôvodom je zvyšovanie jej ceny na svetových trhoch. + CN pozastavuje dovozné clá na uhlie (2.5.2022) Od 01.05. sú dovozné clá na uhlie na 11 mesiacov zrušené v snahe zabezpečiť dodávky uhlia počas globálneho nárastu cien, clo tvorilo 3 – 6 % v závislosti od typu uhlia. + IN/RU Financial Times: najväčší indický importér uhlia Tata Steel prestane dovážať uhlie z RU (2.5.2022). Dôvodom má byť „neistota v dôsledku medzinárodných sankcií“. RU zároveň ponúklo IN využívanie duálneho mechanizmu platieb v národných menách. + PL Spustenie plynovodu GIPL, Poľsko – Litva (2.5.2022) Nové poľsko-litovské prepojenie plynu poskytne alternatívnu zásobovaciu trasu po tom, čo RU zastavilo dodávky. + EE/FI EE a FI podpísali dohodu o spolupráci pri využívaní LNG terminálu (2.5.2022) Cieľom je do jesene t.r. získať plávajúci terminál na skvapalnený zemný plyn (LNG). Ten začne fungovať najskôr v EE, ktoré má potrebnú infraštruktúru na jeho využívanie. Neskôr bude využívaný vo FI prístave Inkoo. + Estónsko neplánuje platiť RU za plyn v rubľoch + Fínsko nemá v úmysle súhlasiť s podmienkami RU, t. j. platiť za dodávky plynu v rubľoch. + UK/EU UK má nadbytok plynu a nemá ho kde skladovať (28.4.2022) V tomto štvrtroku sa do SZ Európy dovezie rekordný objem skvapalneného zemného plynu a väčšina sa dostane do 3 britských terminálov. + NL v rámci sankcií zmrazilo viac ako 600 mil. € ruských aktív (28.4.2022) + NL Od invázie na UA sa dostala do Európy cez prístav v Rotterdame ruská ropa, plyn a uhlie v hodnote približne 2,8 mld. € (28.4.2022) V žiadnom inom prístave na svete sa za posledné dva mesiace nespracovalo toľko fosílnych palív z RU.
--	---

Dopady na Slovensko

Prognóza Národnej banky Slovenska predpokladá, že inflácia môže v roku 2023 stúpnuť na 10 až 14 %, a ráta aj s tým, že agresia Ruska na Ukrajine spôsobí výpadky v našej ekonomike vo výške 4 - 7 mld. eur. V lepšom prípade bude rast vo výške 2 - 3 %, v horšom prípade sa zastaví. V dôsledku vysokých cien sa na Slovensku po deviatich rokoch znížia reálne mzdy.

Štátny rozpočet dosiahol ku koncu apríla schodok vo výške 1,384 mld. eur, čo je oproti marcu nárast deficitu o 236 mil. eur a v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka ide o zlepšenie hospodárenia štátu o 1,243 mld. eur. Dôvera v ekonomiku SR v apríli vzrástla u spotrebiteľov, aj u väčšiny podnikateľov, pokles bol len v stavebníctve. Ekonomická nálada sa zlepšila najmä v obchode, dosiahla najvyššiu úroveň za posledných 14 rokov, optimistickejší boli aj podnikatelia v službách a v priemysle, ich dôvera bola najvyššia za posledných desať mesiacov. Zvýšila sa aj dôvera spotrebiteľov, najviac sa zmiernili obavy z očakávaného vývoja nezamestnanosti.

Dopady na energetiku SR sú najmä v podobe rastu cien energonosičov. Tranzit ropy a plynu cez UA naďalej pokračuje v riadnom režime. Denné nominácie na dodávky ruského plynu cez UA na Slovensko do Európy vzrástli 2. 5. (993 407 MWh za deň) na najvyššiu úroveň od konca novembra. Situácia s plynom je napätá, ak bude dohoda o zákaze platiť rubľami za plyn, Slovensko nebude trhať jednotu EÚ. Slovensko má splatnosť svojich záväzkov za apríl do 20. 5. SPP pokračuje v posilňovaní bezpečnosti dodávok plynu na Slovensku prostredníctvom nákupu skvapalneného zemného plynu (LNG).

Eurokomisia zaslala Slovensku na utečeneckú krízu 193,6 milióna eur. Slovensko chce viac

Slovensko a ďalších deväť členských štátov EÚ sa obrátili so žiadosťou na Európsku komisiu o dodatočnú rozpočtovú flexibilitu pri využívaní eurofondov na riešenie migračnej krízy.

Európska komisia zaslala na účty MF SR ďalšie finančné prostriedky zo zdrojov REACT-EU vo výške takmer 193,6 mil. eur. Dodatočné zálohové platby sú určené pre členské štáty najviac zasiahnuté utečeneckou krízou. Komisia konkrétne zaslala 107,7 mil. eur pre Operačný program Ľudské zdroje, 66,3 mil. eur pre Integrovaný regionálny operačný program a 19,6 mil. eur pre Operačný program Efektívna verejná správa. Ide o financie, ktoré poskytujú dočasnú dodatočnú likviditu pre členské štáty, ktoré bude potrebné zúčtovať do konca roka 2024.

Prostriedky REACT-EU, vyčlenené v rámci programov financovaných z fondov Európskej únie, boli pôvodne určené na zmiernenie dosahov súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID-19. Najmä na udržanie a vytváranie pracovných miest, poskytovanie sociálnych služieb občanom vrátane terénnej práce a komunitnej starostlivosti, financovanie zelených aktivít, zvýšenie kvality odborného vzdelávania a finančnú podporu zamestnancov v prvej línii.

Slovensko však eurokomisiu žiada o dodatočné prostriedky. Spolu s ďalšími deviatimi členskými štátmi EÚ vyzvalo Európsku komisiu, aby uvoľnila dodatočné zdroje na zvládnutie migračnej krízy vyvolanej vojnou na Ukrajine. Informoval o tom rezort investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie.

„Naše krajiny už prichýlili viac ako 5,3 milióna ľudí z Ukrajiny. Polovica z nich sú deti,“ uvádza sa v spoločnom stanovisku, adresovanému šiestim eurokomisárom.

Krajiny európsku exekutívu vyzvali, aby prišla s návrhmi na poskytnutie dodatočných financií, a to nad rámec politiky súdržnosti, teda eurofondov, ktoré hospodárske a iné krízy pomáhali zvládať aj v minulosti. V stanovisku argumentujú napríklad aj bezprecedentným rastom cien energií a stavebných materiálov až o viac ako 50 %.

Najviac vrások na čele nám v poslednom čase robia ceny potravín, zrejme ešte zdražejú

Hlavný ekonóm Národnej banky Slovenska Michal Horváth predpokladá, že inflácia v tomto roku môže byť vyššia ako koncom marca odhadovaných 8 %, keďže potraviny budú zrejme ešte drahšie. Pri dnešných predpokladoch by inflácia na Slovensku mala vrcholiť začiatkom roku 2023. Kľúčový je vývoj na trhoch s energiami, agrokomoditami a to, kedy sa začne normalizovať situácia s dodávkami rôznych súčiastok vo svete. Ani okamžité razantné zásahy v menovej politike by s týmto vývojom v nasledujúcom roku veľa nenarobili.

Zástupcovia automobilového priemyslu signalizovali, že ruská invázia na Ukrajine môže spôsobiť problém s dodávkami kabeláže, čo je v istom zmysle ako vážnejší problém ako čipy. Ešte koncom marca NBS pripúšťala aj scenár, že inflácia v budúcom roku môže stúpnuť až na 14 %. Globálne ceny agrokomodít v posledných týždňoch dramaticky zrýchlili rast, čo sa dostane aj do spotrebiteľských cien potravín. Rýchly rast cien energií, ktorý už sledujeme niekoľko mesiacov, bude mať rozhodujúci vplyv na vývoj cien až budúci rok vzhľadom na náš regulačný rámec. Ale ceny potravín pravdepodobne porastú ešte viac už tento rok.

Aký vplyv na ceny potravín bude mať to, koľko pšenice sa podarí zasieť na Ukrajine?

Má to dôležitý vplyv. Mnohé krajiny vo svete reagujú na vzniknutú situáciu ekonomickým nacionalizmom, čiže obmedzujú vývoz zo svojich krajín. To sa týka napríklad ľanového oleja z Indonézie. Už teraz vidno, že ceny tukov a olejov rastú dvojciferným tempom. Ceny potravín sú previazané aj s cenami energií. Ak povedzme v Spojených štátoch povolia, aby pohonné látky obsahovali vo väčšej miere palivo z rastlinných zdrojov, znovu narastie dopyt po vybraných obilninách a rastlinách, ktoré sa používajú aj v potravinárstve. Keď ceny benzínu a nafty rastú rýchlo, prelieva sa to aj do výrobných nákladov potravín a tlačí ich ceny hore.

Pred pár dňami ste sa zúčastnili na zasadnutí MMF. Čo sa tam najviac riešilo?

Všeobecne vojnová situácia a čo to robí s trhmi energií, surovín aj agrokomodít, najmä obilnín. Vieme, že Ukrajina a Rusko majú veľký podiel na svetovom exporte kľúčových obilnín a mnohé z nich smerujú práve do chudobných afrických krajín. Veľakrát máme tendenciu sústrediť sa vo svojom uvažovaní najmä na bohatšie krajiny, ale situácia vyzerá byť naozaj alarmujúca v rozvíjajúcich sa krajinách, ktoré sú v zraniteľnej pozícii, aj čo sa týka dlhu. To znamená, že rozvíjajúce sa štáty majú obmedzený priestor pomáhať svojim chudobným ľuďom, no táto situácia sa ich výrazne dotýka. Jednak sú veľmi úzko naviazaní, čo sa týka potravinových importov, na Rusko a Ukrajinu. Zároveň majú potraviny v ich spotrebnom koši vyššiu váhu ako inde vo svete. Aj pre nás však platí, že váha potravín, energií, bývania je vyššia. Východoeurópske krajiny sú v tomto smere skôr rozvíjajúce sa ekonomiky ako vyspelé krajiny. Keď inflácia zasahuje najmä tieto položky, sme vystavení podstatne horšiemu vývoju.

https://e.dennikn.sk/2829240/hlavny-ekonom-nbs-najviac-vrasok-na-cele-nam-v-poslednom-case-robja-ceny-potravin-zrejme-este-zdrazeju/?ref=list&_ga=2.261913741.1890412728.1651467562-1328706858.1644312097

Ukrajinci kupujú na Slovensku terénne autá, aby ich posielali do vojnových oblastí

Ukrajinci začali vo veľkom nakupovať ojazdené terénne autá, aby ich mohli používať v oblastiach, kde bola zničená infraštruktúra. Poradca premiéra pre cezhraničnú spoluprácu Eduard Buraš potvrdil zvýšený dopyt Ukrajincov po osobných vozidlách. Kupujú autá v zahraničí a hneď ich posielajú do vojnových oblastí, povedal Buraš. Potrebujú ich na rozvoz potravín, liekov a iného tovaru. Záujem o ojazdené autá už v zahraničí nafúkol ceny starších terénnych áut. Peniaze zbierajú aj dobrovoľníci zo západných krajín, potom idú na Slovensko alebo do iných krajín a presunú sa na východ Ukrajiny.

https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/ukrainians-buy-off-road-cars-in-slovakia-to-send-to-war-zones/

Globálne dopady

Celková zdokumentovaná škoda na infraštruktúre Ukrajiny v dôsledku vojenského konfliktu k 30. 4. predstavovala 88 mld. USD, celkové straty 600 mld. USD. Podľa ratingovej agentúry S&P dosiahne pokles HDP v roku 2022 úroveň 45,7 %. Na predvojnovú úroveň sa UA dostane najskôr o 5 rokov.

Ukrajinská vláda UA predstavila 2. 5. plán povojnovej obnovy UA, ktorý zahŕňa 9 kľúčových princípov: úplný bezcolný a bezkvótový prístup na trhy EÚ a G7; získanie kandidátskeho statusu a následne členstvo v EÚ; reforma ekonomiky na princípoch deregulácie a liberalizácie; vybudovanie logistických trás na západ; prechod od exportu surovín k spracovaniu v odvetviach, ktoré generujú najväčšie príjmy z exportu; rozvoj domáceho vojensko-priemyselného komplexu; sebestačnosť v energetike - zvýšením produkcie vlastného plynu a rozvojom jadrovej energetiky; presadzovanie klimatických cieľov, zohľadňovanie princípov zelenej energetiky; lokalizácia minimálne 60 % - ukrajinské spoločnosti a výrobcovia sa budú podieľať na obnove UA, čo dodá ekonomike impulz, vytvorí nové pracovné miesta a oživí podnikateľskú činnosť.

Energetický systém Ukrajiny funguje paralelne s ENTSO-E. Všetky typy elektrární UA pracujú podľa harmonogramu. V chránenej zóne Černobyľu bolo obnovené pripojenie k elektrickej sieti. Radiačné pozadie je v norme. UA odmietla nákup jadrového paliva z RU – zásoby vydržia na obdobie 5 - 6 rokov. UA do konca roku 2024 vytvorí integrovaný automatizovaný systém radiačného monitorovania, ktorý bude kompatibilný s rádiologickým monitorovacím systémom EÚ.

Objednávky na ruské toky cez UA sú v súlade s požiadavkami spotrebiteľov, v apríli predstavovali cca 55 % objemu plynu, ktorý môže Gazprom prepraviť do EÚ v rámci zmlúv o tranzite. Tranzit ruského plynu cez plynárensko-prepravnú sieť UA do EÚ sa 1. 5. zvýšil o 40 %. Nominácia na tranzit ruského plynu do Európy 2. 5. predstavovala 98,9 mil. m³ (1. 5.: 92,9 mil. m³; 30. 4.: 69,6 mil. m³). UA získala prístup k terminálom na skvapalnený plyn v Poľsku a Litve. Kabinet ministrov UA 29. 4. rozhodol zachovať ceny plynu pre obyvateľstvo na súčasnej úrovni (8 UAH/m³). Zvýhodnená cena bude platná i pre podniky, ktoré plnia dôležité funkcie na zabezpečenie obranyschopnosti UA. Nedostatok pohonných hmôt na čerpacích staniciach UA, spôsobený RU agresiou na UA, bude doriešený v máji dodávkami z EÚ a miernym zvýšením cien PHM kvôli logistike dovozu. Zdaňovanie PHM zostáva preferenčné: bez platenia spotrebnej dane a platenia 7 % DPH namiesto 20 %.

Finančný a bankový systém UA je funkčný. Medzinárodné devízové rezervy UA sa dostali na predvojnovú úroveň 27 mld. USD. UA získala od Svetovej banky 88,5 mil. EUR. Grantové prostriedky budú presmerované do fondu štátneho rozpočtu UA na zabezpečenie prioritných sociálnych, humanitárnych, zdravotných nákladov a podporu vnútorne presídlených osôb. MF UA požiadalo v apríli US o mesačnú finančnú pomoc na úrovni 2 mld. USD na zabezpečenie nevyhnutného fungovania krajiny počas nasledujúcich troch mesiacov. Druhá tranža makrofinančnej pomoci EÚ vo výške 600 mil. EUR bude UA poskytnutá v priebehu mája.

UA zasiala 4,39 mil. ha pôdy hlavnými poľnohospodárskymi plodinami, čo je 30,5 % zo 14,4 mil. ha plánovaných na aktuálnu sezónu. Ministerstvo infraštruktúry UA rozhodlo o uzavretí námorných prístavov Berďansk, Mariupol', Skadovsk a Cherson. V ukrajinských prístavoch je zablokovaných takmer 4,5 mil. ton obilia.

Prehľad Svetovej banky - apríl

Z dôvodu agresie Ruska na Ukrajinu vzrástla globálna inflácia a sprísnil sa globálne finančné podmienky. Pre mnohé ekonomiky aktuálne údaje ukazujú len mierne spomalenie aktivity v marci, ale prudký pokles očakávaní. Po niekoľkých mesiacoch zvýšenej volatility sú finančné podmienky v rozvojových ekonomikách na najprísnejších úrovniach od roku 2020.

Ceny komodít ropy, pšenice a niklu vzrástli v marci v dôsledku ruskej agresie na Ukrajinu, ktorých hlavnými vývozcami sú Rusko, Ukrajina a zaznamenali značnú nestálosť.

Ceny energií vzrástli v marci o viac ako 20 percent (m/m) v dôsledku obáv z narušenia ruského exportu energie, najmä do Európy a zostali vysoké aj v apríli.

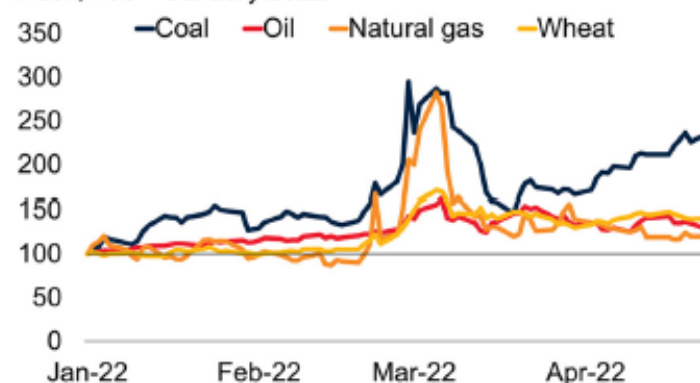
Ceny poľnohospodárskych komodít vzrástli v marci o 7 percent (m/m) – vedené pšenice a zostali vysoké aj v apríli v dôsledku prerušenia ruskej a ukrajinskej produkcie.

EÚ dováža podstatnú časť svojej energie z Ruska, pričom mnohé rozvojové ekonomiky sú závislé od dovozu potravín z Ruska a Ukrajiny.

<https://thedocs.worldbank.org/en/doc/a8b46c2ac87710fa9694cb6ae1a891fa-0350012022/related/Global-Monthly-April-2022.pdf>

Energy and wheat prices since January 2022

Index, 100 = January 2022

Sources: Bloomberg; Comtrade (database); World Bank.

Note: Last observation is April 25, 2022

IMF - Rusko bude tento rok v hlbkej recesii

IMF nevylučuje ani možnosť defaultu, zároveň upozorňuje, že sankcie by mohli oslabiť dominanciu dolára a viesť k vytvoreniu malých menových blokov. Podľa viacerých prognóz sa v r. 2022 očakáva pokles HDP RU okolo 10 %, inflácie okolo 20 % a nezamestnanosť sa priblíži k 10 %. Predbežný výpočet vládnych nákladov na zmiernenie dôsledkov sankcií sa odhaduje na viac ako 4 bil. RUB (cca 50 mld. EUR), čo je cca 3 % nominálneho HDP RU v 2021. Hoci predstavitelia RU pokračujú v rétorike, že sankcie nie sú účinné a poškodzujú len Západ, ekonómovia čoraz viac poukazujú na fakt, že súčasnú krízu ešte RU naplno nepocítilo a ekonomika bude musieť prejsť štrukturálnymi zmenami, najmä v logistike dodávok. Problémy sú aj s dovozom produktov, ktoré nie sú sankcionované, pričom viac ako 40 % podnikov je závislých od dovozu zo západných krajín. RU je v tomto smere čoraz aktívnejšie v kontaktoch s ČN, IN a IR. Podľa analytikov zo S&P bude trvať 10 rokov, kým RU obnoví ekonomiku na úroveň z roka 2021. RU sa nedávno opätovne vyhlo defaultu, MF RU uviedlo, že splnilo svoje záväzky v USD. Ide o eurobondy, ktoré sa začiatkom apríla snažilo uhradiť v RUB.

Reakciou na sankcie boli aj prísne opatrenia, ktoré sa následne uvoľňovali – napr. kľúčová úroková sadzba CB RU bola postupne znížená z 20 na 17 a následne na súčasných 14 %. Uvoľnené boli aj menové opatrenia, rubel síce spočiatku mierne oslaboval, v posledných dňoch však pokračuje v posilňovaní. Kurzy CB RU: EUR = 74,56 RUB (+ 9 % od uvoľnenia), USD = 71,02 RUB (+5 %). Silný rubel, dokonca silnejší ako pred vojnou, podľa analytikov neodráža skutočný stav v ekonomike, je „odtrhnutý od sveta“ a umelo udržiavaný. Obchoduje sa len na Moskovskej burze, kde ho kupujú len importéri, pričom import klesá a povinný predaj 80 % tržieb v cudzej mene zvyšuje dopyt po rubli, čím ho posilňuje.

Viaceré európske firmy ohlásili predaj divízií v RU. Miesto po nich sú pripravené prebrať ázijské – najmä čínske firmy (veľvyslanec ČN na stretnutí s čínskymi firmami tlmočil vládny príkaz skupovať všetky voľné západné aktíva v RU). Ohrozené je aj dokončenie projektov v dôsledku chýbajúcich komponentov. Čiastočne by mohol deficit na trhu riešiť paralelný import (cez tretie krajiny), povolený v RU pre 50 skupín produktov a 200 značiek.

Návrh rozvoja leteckej dopravy do r. 2030, predpokladá doplnenie flotily o 1 000 ks lietadiel vlastnej výroby. Pre problémy s údržbou zahraničných lietadiel ich môže byť do r. 2025 rozobraná viac ako

polovica na náhradné diely. V súčasnosti už ani jedna letecká spoločnosť nie je súčasťou globálnych aliancií – posledný bol Aeroflot v SkyTeam.

Ropa je z RU čoraz viac expedovaná tankermi označenými ako "destinácia neznáma", príp. je zmiešavaná s ropou z iných zdrojov, čím sa môžu obchádzať obmedzenia. Napriek tomu sa odhaduje, že jej produkcia sa môže medziročne znížiť o 17 %. Gazprom po prerušení dodávok plynu do BG a PL vo svojom vyhlásení uviedol, že dodávky obnoví po zaplatení v RUB.

Bulharsko a Česká republika požiadajú o výnimku z embarga na dovoz ruskej ropy

Bulharsko a Česká republika majú v úmysle odstúpiť od embarga na dovoz ropy z Ruska, ak to bude prijaté EÚ. Európska komisia dokončila prípravu šiesteho balíka protiruských sankcií, vrátane postupného znižovania dovozu ruskej ropy až po úplné zastavenie do ôsmich mesiacov. Josep Borrell povedal, že šiesty balík sankcií EÚ proti Rusku zahŕňa odpojenie bánk od SWIFT, obmedzenia dezinformácií a opatrenia na obmedzenie dovozu ropy. Z reštriktívnych opatrení však majú výnimku Maďarsko a Slovensko, pre ktoré sú nákupy povolené do roku 2023. Slovenský minister hospodárstva Richard Sulík povedal, že za predpokladu, že Európska únia prijme embargo na ruskú ropu, má v úmysle dosiahnuť výnimku na dodávky. Potrebu ruskej ropy na Slovensku vysvetlil tým, že tento zdroj energie pôsobí ako životne dôležitý faktor pre národné hospodárstvo republiky. Zásoby uhľovodíkov na Slovensku pre súkromných spotrebiteľov v prípade zastavenia dodávok vydržia maximálne rok, takže závislosť slovenských spotrebiteľov je stopercentná.

<<https://thenewsglory.com/bulgaria-and-the-czech-republic-will-ask-for-an-exception-to-the-embargo-on-russian-oil-imports/>>

Akciové, komoditné a devízové trhy

Akciové trhy majú za sebou ďalší stratový týždeň, keď na nich naďalej dominujú obavy zo spomaľovania globálneho ekonomického rastu v kombinácii so zvyšovaním úrokových sadzieb centrálnymi bankami s cieľom skrotiť tvrdohlavo vysokú infláciu, ktorá zatiaľ neustupuje. Olej do ohňa výpredajov pridáva zvýšená geopolitická neistota a prehĺbenie narušených logistických reťazcov pre vojnu na Ukrajine a novú vlnu koronavírusu v Číne, ktorá stále dodržiava politiku nulovej tolerancie covidu-19, čo bude mať mimoriadne negatívny vplyv na lokálny rast a súčasne naruší čínske exporty do zvyšku sveta. To všetko zatiení solídny priebeh kvartálnej firemnej výsledkovej sezóny, kde až 80 percent spoločností prekonáva konsenzus.

Napriek pochmúrnej nálade na trhoch a zvýšeniu averzie voči riziku zlato ako bezpečný prístav strácalo a dostalo sa po kótu 1 900 dolárov s týždennou stratou takmer dvoch percent. Ide o výsledok posilňovania dolára v kombinácii so zvýšenými úrovňami výnosov amerických dlhopisov pri očakávaní dynamického ťahovania menovej politiky. Ceny ropy v ostatných dňoch rástli a posunuli sa k okoliu 105 dolárov, keď medzi obchodníkmi prevládali obavy z ešte väčšieho nedostatku suroviny na trhu pre schýľujúce sa embargo Západu na jej dovozy z Ruska či z prerušenia dodávok ruského plynu do Poľska a Bulharska. Tento faktor úplne zatienil signály možného zvoľňovania rastu dopytu po rope ako výsledku spomaľovania globálneho ekonomického rastu a rozsiahlych koron lockdownov v Číne.

Dolár sa posilnil na 20-ročné maximum voči košu hlavných svetových mien a týždeň končil na úrovni 103 bodov, keď mu silu dodáva zvýšená averzia voči riziku vďaka obavám z vädnutia ekonomického rastu vo svete, špeciálne v Európe a Číne na jednej strane, a na strane druhej očakávanie výrazne rýchlejšieho zvyšovania sadzieb Fedom ako vo zvyšku sveta. Vzájomný výmenný kurz eura voči doláru je na päťročných minimách a miestami sa obchodoval dokonca pod 105 dolárovými centami, k čomu prispeli aj horšie ekonomické vyhliadky eurozóny v porovnaní s USA a bezprostredné riziko recesie starého kontinentu, ak politickí jastrabi v nej presadia odpílenie sa od ruskej ropy a plynu bez adekvátnej náhrady.

Zaujímavosti akciového trhu - Svet očami J&T BANKY (jet.sk)

Čína ako víťazná krajina agresie Ruska

Vojna na Ukrajine sa ani zďaleka neskončila, no v čínskych politických kruhoch sa vytvára konsenzus, že z nepokojov vyjde víťazne jedna krajina a to Čína. Čínsky líder Si Ťin-pching sa vyhýba kritike ruského prezidenta Vladimira Putina, no zároveň sa pokúšal Čínu od tohto masaku dištancovať. Vláda odsúdila medzinárodné sankcie uvalené na Rusko, no zatiaľ aspoň naznačila, že čínske spoločnosti ich môžu dodržiavať, aby ochránili ekonomické záujmy Číny na Západe. Si oslovil európskych lídrov s nejasnými ponukami pomoci pri vyjednávaní o urovnaní sporu, aj keď iní čínski predstavitelia zosilnili ruské dezinformačné kampane, ktorých cieľom bolo zdiskreditovať USA a NATO. Vedenie Číny nakoniec vypočítalo, že sa musí pokúsiť povzniesť nad to, čo považuje za boj medzi dvoma unavenými mocnosťami, a byť vnímané ako pilier stability v čoraz turbulentnejšom svete. Jadrom čínskej

stratégie je presvedčenie, že Spojené štáty sú oslabené. Cesta Číny vpred nie je v žiadnom prípade istá. Prílišné priblíženie sa k Rusku by riskovalo zakorenenie nepriateľstva voči Číne v Európe aj mimo nej. Stretnutie Sullivana v Ríme s ministrom zahraničných vecí Yang Jiechi sa uskutočnilo uprostred správ, že Rusko požiadalo Čínu, aby mu poskytla vojenské vybavenie a podporu pre svoju vojnu na Ukrajine, ako aj ekonomickú pomoc, ktorá by pomohla čeliť širokým sankciám uloženým po invázii. Čína tieto správy poprela.

Počiatkové chyby Číny po vypuknutí ruskej agresie vyvolali otázky o schopnosti Si Ťin-pching zvládnuť následné otrasy. Až do dňa invázie negovali informácie o tom, že Rusko je pripravené na vojnu, namiesto toho obviňovali USA z podnecovania napätia. Odvtedy sa snažia zosúladiť sympatie k bezpečnostným Putina s často uvádzanou úctou k princípu národnej suverenity, vrátane ukrajinskej.

<https://www.nytimes.com/2022/03/14/world/asia/china-russia>

[ukraine.html#:~:text=The%20war%20in%20Ukraine%20is%20far%20from%20over%2C,stands%20to%20emerge%20victorious%20from%20the%20turmoil%3A%20China.>](https://www.nytimes.com/2022/03/14/world/asia/china-russia-ukraine.html#:~:text=The%20war%20in%20Ukraine%20is%20far%20from%20over%2C,stands%20to%20emerge%20victorious%20from%20the%20turmoil%3A%20China.>)

Bezpečnostný orgán OBSE po ruskom vete ukončil osemročnú misiu na Ukrajine

Najväčší svetový bezpečnostný orgán oznámil 28. apríla, že po ôsmich rokoch oficiálne ukončuje svoju pozorovateľskú misiu na Ukrajine po tom, čo Rusko vetovalo jej predĺženie. Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu vo vyhlásení uviedla, že podnikne okamžité kroky na uzavretie misie po tom, čo sa členom nepodarilo nájsť spôsob, ako obísť námietky Ruska počas stretnutia minulý mesiac. Misia OBSE so sídlom vo Viedni na Ukrajine sa začala v roku 2014 po tom, čo Ruskom podporovaní separatisti spustili na východe povstanie. Organizácia bola jediným medzinárodným orgánom monitorujúcim konflikt na mieste. Pozorovatelia OBSE boli z veľkej časti stiahnutí z krajiny po rozsiahlej ruskej invázii vo februári.

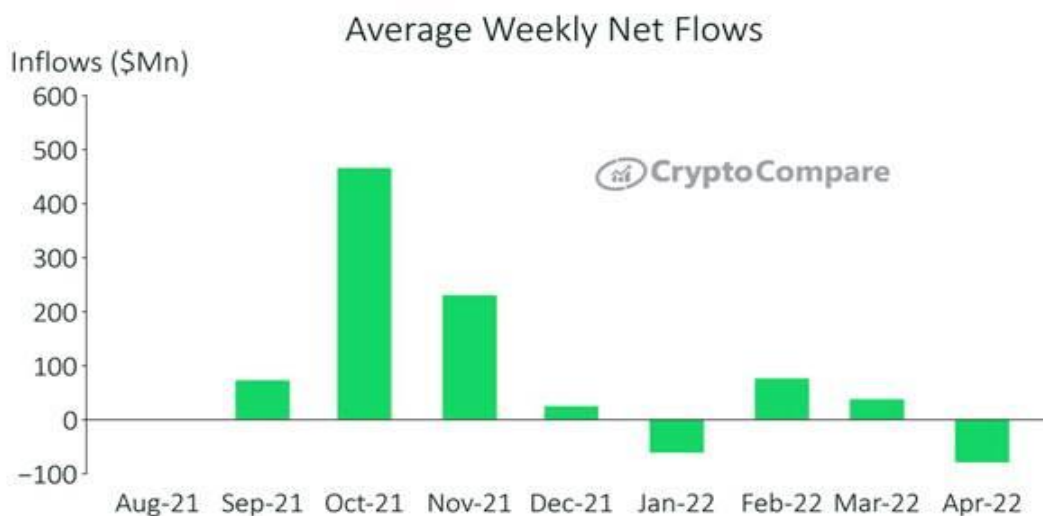
<https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/security-body-osce-ends-eight-year-ukraine-mission-after-russian-veto/>

Goldman Sachs sa ponorí hlbšie do kryptomien, keď Ukrajina využíva NFT na financovanie vojnového úsilia

Údaje z CryptoCompare ukazujú, že cena bitcoinu začala minulý týždeň prudkým pohybom vyššie, z približne 38 500 USD na 40 500 USD pred prepadom. Teraz má hodnotu 39000 USDv. Ethereum's Ether, druhá najväčšia kryptomena podľa trhovej kapitalizácie, sa pohybovala podobným spôsobom a snažila sa prekonať hranicu 3 000 dolárov ani ETH nedokázalo prekonať túto hodnotu a teraz sa obchoduje za 2 850 USD. Goldman Sachs tento týždeň tiež ponúkol svoju vôbec prvú pôžičku podporovanú bitcoinom. Úverová spoločnosť požičiavala hotovosť zabezpečenú kryptomenou vlastnenou dlžníkom a považuje sa za významný krok pre americkú banku do tohto priestoru.

Spoločnosť Fidelity Investments odhalila, že je nastavená tak, aby umožnila sporiteľom na dôchodok prideliť Bitcoin. Spoločnosť, ktorá spravuje aktíva v hodnote viac ako 4 bilióny dolárov, uviedla, že plánuje pridať účet BTC pokiaľ to zamestnávateľia povolia. Napriek týmto novým možnostiam údaje z CryptoCompare Digital Asset Management Review ukazujú, že investičné produkty digitálnych aktív zaznamenali minulý mesiac negatívne toky. Investori z týchto produktov v priemere týždenne presunuli 79,5 milióna USD. Údaje ukazujú, že ide o doteraz najväčší priemerný týždenný odlev v roku.

Medzitým ukrajinská vláda spustila webovú stránku, ktorá umožňuje ľuďom darovať NFT a kupovať

darované kusy v snahe získať finančné prostriedky na ďalšiu podporu svojho vojnového úsilia. Nová stránka uvádza niekoľko kolekcií NFT a obsahuje aj množstvo zbierok NFT, ktoré vláda podporuje.

Ukrajinská vláda spustila na konci marca vlastnú zbierku NFT s cieľom získať finančné prostriedky a nedávno oznámila spustenie druhej zbierky, ktorá je plánovaná na 1. mája. Podľa všeobecnej webovej stránky vlády pre darovanie kryptomien získala aktíva vo výške 60 mil.USD a časť týchto prostriedkov použila na nákup zásob pre svoje ozbrojené sily, vrátane liekov, balených obedov a nepriestrelných viest. Začiatkom týždňa ukrajinská centrálna banka zakázala občanom nakupovať kryptoaktíva pomocou miestnej hrivny v snahe zabrániť neproduktívnemu odlevu kapitálu.

<https://www.cityam.com/goldman-sachs-dives-deeper-into-crypto-as-ukraine-leverages-nfts-to-fund-war-efforts/>

Stavebné práce na úseku plynovodu Baltic Pipe boli dokončené

Stavebné práce na úseku nového plynovodu Baltic Pipe v Severnom mori boli dokončené. Informovala o tom dánska spoločnosť Energinet s tým, že nórsky plyn môže teraz prúdiť cez viac ako 120 km nový plynovod do prijímacieho terminálu v západnej časti Dánska. Uvedenie do prevádzky prebehlo podľa plánu. Podarilo sa splniť časový harmonogram a splniť kvalitatívne požiadavky. Po 18 mesiacoch prípravy sa viditeľná časť prác v Severnom mori začala, keď sa v roku 2020 plynovod dostal cez duny na pláži Houstrup na západnom pobreží Jutského polostrova. Do konca roku 2021 bol na dne Severného mora položený 105 km dlhý podmorský plynovod vedúci k nórskemu plynovodu Europipe II. Krátko pred Vianocami 2021 bola na morskom dne umiestnená konštrukcia PLEM, ktorá spája nórsky plynovod s Baltic Pipe. Vo fáze uvádzania do prevádzky sa plyn najprv posielal cez nový plynovod z Dánska do nórskeho plynovodu. Ventily sa potom postupne otvárali, aby umožnili prúdenie plynu z Europipe II do nového potrubia. Skutočnosť, že plyn sa teraz môže dostať zo Severného mora na breh, je pre projekt obrovským krokom vpred, s tým, že ešte bude trvať niekoľko mesiacov, kým spotrebiteľia budú môcť využívať výhody nórskeho plynu. Je potrebné dokončiť rozšírenie prijímacieho terminálu v západnom Jutsku a počas leta budú dokončené aj ďalšie časti projektu v Dánsku. Čiastočné uvedenie Baltic Pipe do prevádzky je naplánované na október 2022 a úplné spustenie do 1. januára 2023. Počiatočná kapacita plynovodu bude približne 2 až 3 mld. m³ plynu ročne, na plnú kapacitu 10 mld. m³, čo predstavuje zhruba polovicu poľskej ročnej spotreby, sa dostane od začiatku roku 2023. Spolu s dodávkami LNG má plynovod pomôcť Poľsku zbaviť sa závislosti na ruskom plyne.

<https://www.slovgas.sk/aktuality/stavebne-prace-na-useku-plynovodu-baltic-pipe-v-severnom-mori-boli-dokoncene/>

Rusko prerušilo dodávky plynu do dvoch európskych krajín

Ropa a plyn boli jedným z mála sektorov, na ktoré Európa nezamerala sankcie. Rusko udržiavalo tok zásob. Európa uvažovala o zákaze dovozu energie a Rusko koncom marca požadovalo, aby krajiny platili za svoje ďalšie dodávky plynu v rubľoch inak budú odrezané. 27. apríla Gazprom, štátny energetický gigant, prestal posilať plyn do Bulharska a Poľska po tom, čo nedodržali termíny, ktoré Rusko stanovilo na zaplatenie v rubľoch. Účinok posledného kroku Ruska, ktorý EÚ predtým označila za porušenie zmluvy, má obmedzený rozsah. Dovoz Poľska v objeme 10 miliárd metrov kubických ročne a dovoz Bulharska v objeme 3 miliardy spolu tvoria len 8 % celkového dovozu EÚ. Zmluva Poľska s Ruskom mala aj tak vypršať v decembri, takže príjmy, ktoré Rusko stráca z jej porušenia, sú malé. A hoci sa Bulharsko a Poľsko pri väčšine dovozu plynu spoliehali na Rusko, možno si poradia aj bez neho. Poľsko by malo začať odoberať plyn z Nórska v októbri. Bulharsko má začať dovážať azerbajdžanský plyn cez Grécko koncom tohto roka.

<https://www.economist.com/finance-and-economics/russia-cuts-off-gas-to-two-european-countries/21808988>

Putin testuje Európu na Poľsku a Bulharsku

Oznámenie ruského Gazpromu, že zastavuje dodávky plynu do Poľska a Bulharska, lebo ich plynárenské firmy nezaplatili rubľami, potvrdzuje vyhrážky prezidenta Vladimira Putina zo začiatku apríla. Vtedy pri vydaní dekrétu, ktorý prikázal Gazpromu prijímať od svojich zákazníkov z „nepriateľských krajín“, kam Moskva zaradila všetky krajiny EÚ, za dodávky potrubného plynu výhradne platbu v rubľoch, vyhlásil, že ak túto podmienku nesplnia, pozastaví sa platnosť kontraktov, a teda aj dodávky plynu.

Keďže termíny priebežných splatností dodávok sa pre rôznych odberateľov odlišujú, táto povinnosť nastupuje len postupne, ale v priebehu mája by tomuto problému mali čeliť postupne všetci európski zákazníci vrátane SPP. To umožňuje Kremľu rozohrať s jednotlivými krajinami a plynárenskými firmami svoju „hru“, ktorej cieľom je presadiť svoju „rubľovú“ platobnú podmienku, ktorá je v rozpore s doteraz platnými kontraktmi a oslabuje platný sankčný mechanizmus. Súčasne to vytvára pre Putinov režim veľmi vhodný politický nástroj, ako narušiť jednotu krajín EÚ, vyvolať medzi nimi vzájomnú nedôveru a vytvoriť pre Moskvu vhodné mechanizmy v dvojstranných vzťahoch na presadzovanie ďalších záujmov, obchádzajúc tak Brusel.

Tento trend potvrdzuje správa agentúry Bloomberg, ktorá bez uvedenia konkrétnych informácií hovorí o tom, že už desať odberateľov si vraj otvorilo v Gazprombanke požadované účty v rubľoch a údajne niektorí z nich ich už aj využili na úhradu presne podľa pravidiel Putinovho dekrétu. Agentúra sa pritom odvoláva na nemenované zdroje v samotnom Gazprome. Serióznosť a pravdivosť týchto informácií nebolo zatiaľ možné overiť. Faktom je, že v Európe sa k týmto platbám a účtom nikto zatiaľ neprihlásil a Rakúsko takéto správy poprelo.

To, že si Putin vybral ako prvé Poľsko a Bulharsko, má nielen svoju plynárensko-obchodnú logiku, ale aj politicko-bezpečnostnú. Obe krajiny sú dôležitými tranzitérmi ruského plynu do Európy. Poľsko na plynovode Jamal-Európa, ktorý smeruje do Nemecka, a Bulharsko na novej trase Turkish Stream, ktorá smeruje z Ruska cez Čierne more, Turecko a Bulharsko na Balkán vrátane Srbska a Maďarska. Nemecko je pre Rusko kľúčový odberateľ plynu a súčasne kľúčová krajina v EÚ aj pri formovaní sankcií či podpore Ukrajiny. A Srbsko a Maďarsko sú hlavnými vernými spojencami Kremľa, ktorí už avizovali, že budú platiť za plyn rubľami.

Zablokovanie plynu tranzitným krajinám a pokračovanie v dodávkach do Nemecka a Maďarska vytvorí automaticky veľké napätie vo vnútri EÚ medzi týmito krajinami a umožní Rusku „odmeňovať“ plynom tých partnerov, ktorí sú minimálne zdržanliví pri podpore Ukrajiny a pri presadzovaní nových sankcií proti Moskve. Na strane druhej vieme, že Poľsko je lídrom v podpore Ukrajiny a strategickým logistickým mostom pre dodávky zbraní na jej obranu. Bulharsko sa síce takto aktívne neprezentuje, ale v minulosti bolo dlhodobo blízkym partnerom Ruska a „posunutie“ Sofie do podobnej pozície, ako má Budapešť, by bolo pre Moskvu veľmi vítané. Ukazuje to vyhlásenie bulharského prezidenta, ktorý už stačil po zastavení plynu kritizovať dodávky zbraní pre Ukrajinu.

Zaujímavým faktom však je, že obe krajiny nie sú voči ruskému plynovému embargu až také zraniteľné ako iné štáty vrátane Slovenska. Za posledné roky urobili totiž určité reálne kroky na zabezpečenie diverzifikácie dodávok.

Hlavne Poliaci cielene od plynovej krízy 2009 a zvlášť po útoku Ruska na Ukrajinu a anexie Krymu urobili zásadné kroky, ktoré im umožňujú, aby od konca tohto roka úplne prestali odoberať plyn z Ruska. To, že im Putin zavrel ventily už teraz, im síce do istej miery skomplikuje situáciu, ale obe krajiny si vedia s tým poradiť.

Slovensko je vďaka nepoučeniu sa z plynovej krízy 2009 a zanedbaniu otázky energetickej bezpečnosti v oveľa horšej situácii. Práve oznámená ešte len druhá dodávka skvapalneného plynu (LNG) je toho smutným potvrdením, pričom podľa informácií z trhu slovenská strana v minulých týždňoch vraj nereagovala na iné dostupné ponuky. Našu situáciu komplikuje aj nedostavané plynovodné prepojenie s Poľskom, kde je už takmer ročné meškanie na našej strane spôsobené dodávateľskou firmou, ktorá už predtým zlyhala pri výstavbe cestného tunela Višňové, a napriek tomu štát nedokáže už takmer rok pomôcť plynovodnému operátorovi Eustream s urýchlenným dokončením tohto strategicky dôležitého prepojenia. Cez neho totiž môže náš trh získať priamu logistickú zásobovaciu trasu k terminálom LNG v Poľsku aj Litve. Robenie stojok plyn naozaj nezabezpečí.

Nasledujúce jarné dni a týždne budú mať zásadný dosah nielen na priebeh bojov na Ukrajine, ale ovplyvnia aj vývoj na energetickom trhu v Európe pre celý tento rok. Prakticky všetci hlavní odberatelia ruskej ropy už avizovali, že v najbližšom období úplne zastavia jej nákup, a platí to aj pre rafinérie v našom regióne. Výnimkou je doteraz len maďarská skupina MOL, ktorá kontroluje aj Slovnaft.

Nedávny útok na ropný skladovací areál v ruskom Briansku, ktorý je súčasťou infraštruktúry ropovodu Družba, naznačuje, že keď zastaví cez jeho severnú vetvu úplne nákup Nemecko aj Poľsko, tak južná vetva, smerujúca do rafinérií MOL a Českej rafinárskej, môže byť veľmi rýchlo vyradená z prevádzky v dôsledku vojenských akcií.

České rafinérie majú už dlhé roky náhradnú zásobovaciu trasu cez ropovod IKL, ktorý prepravuje rôzne druhy ropy z terminálu v talianskom Terste. MOL a Slovnaft majú podobnú alternatívnu trasu cez ropovod Adria z chorvátskeho Omišajľu, kde je ropný aj LNG terminál, ale Slovnaft tvrdí, že je doteraz technologicky schopný spracovať len ropnú zmes dodávanú cez Družbu.

V priebehu mája sa tiež ukáže, do akej miery sa Putinovi podarí presadiť v EÚ svoj rubľový platobný mechanizmus a aký to bude mať vplyv na súdržnosť členských krajín a ich postoj k vojenskej podpore Ukrajiny a ďalšiemu sprísňovaniu sankcií voči Rusku.

<https://komentare.sme.sk/c/22895914/putin-testuje-na-polsku-a-bulharsku.html>

EK trvá na tom, že platby za plyn v rubľoch porušujú sankcie proti Rusku

Ruskom navrhovaný platobný systém za dodávky zemného plynu európskym zákazníkom, ktorý zahŕňa konverziu eur alebo dolárov na ruble sa považuje za porušenie sankcií uvalených proti Moskve. Slovenský minister hospodárstva Richard Sulík po stretnutí nevyhlásil, že Slovensko bude platiť za ruský plyn v rubľoch. „Všetky členské štáty povedali, že sankcie musia byť presadzované a zmluvy musia byť rešpektované. Tieto zmluvy uvádzajú platbu v eurách,“ dodala Barbara Pompiliová, francúzska

ministerka ekológie, ktorá predsedala stretnutiu. Koncom marca podpísal ruský prezident Vladimir Putin dekrét, ktorý stanovil, že „nie priateľské“ krajiny budú musieť realizovať platby za dodávky plynu podľa schémy, pri ktorej sa eurá alebo doláre zložené v Gazprombank budú zamieňať na ruble. Konkrétne ide o to, že európska firma by si mala otvoriť dva účty v Gazprombank. Platby v dolároch alebo eurách by sa uložili na jeden z nich, potom by prešli cez sankcionovanú ruskú centrálnu banku a následne by sa dostali na druhý účet v rubľoch. V prípade, že európski zákazníci takýto postup odmietnu, podľa Ruska im bude hroziť zastavenie dodávok tak, ako sa to minulý týždeň stalo v prípade Poľska a Bulharska. Simsonová povedala, že vzhľadom na odstavenie oboch krajín od ruských dodávok nie je v záujme európskych zákazníkov spoliehať sa na Kremľ.

Keďže tento mesiac sa blížia dva termíny platieb, Simsonová sľúbila „podrobnejšie pokyny“ v najbližších dňoch. Viaceré krajiny EÚ majú obnoviť dodávateľské zmluvy na konci mája a množia sa náznaky, že niektoré z nich by mohli s ruskou schémou súhlasiť. Simsonová a niektorí ministri povedali, že ide o porušenie sankcií. Európski predstavitelia počas stretnutia čelili mediálnym správam, že Taliansko chce platiť v rubľoch, kým nebude existovať legálna alternatíva. Simsonová reagovala, že hovorila s talianskym ministrom Robertom Cingolanim, ktorý sa na stretnutí nezúčastnil, a tieto správy označila za zavádzajúce.

Slovenský minister hospodárstva Richard Sulík po rokovaní nevyhlásil, že Slovensko bude platiť za plyn v rubľoch. „My urobíme všetko pre to, aby sme odpojení neboli,“ vyhlásil poukazujúc pri tom na prípad Poľska a Bulharska. „Jednotný postup áno, ale pokiaľ by nám to začalo masívne škodiť, sú aj dôležitejšie veci na tomto svete,“ dodal s tým, že ide o „zabezpečenie dostatku plynu, ropy, jadrového paliva pre slovenské hospodárstvo a domácnosti“. Slovensko bude realizovať ďalšiu platbu za aprílové dodávky plynu až 20. mája.

<https://www.slovgas.sk/aktuality/ek-trva-na-tom-ze-platby-za-plyn-v-rubloch-porusuju-sankcie-proti-rusku/>

Gerhard Schröder sa kvôli väzbám s Putinom dostáva pod čoraz väčší tlak

Bývalý nemecký kancelár Gerhard Schröder v čase prebiehajúcej invázie na Ukrajinu čelí v Nemecku čoraz väčšej kritike za svoju kontinuálnu podporu Ruska a vzťahy s V. Putinom. Schröder, ktorý viedol Nemecko v rokoch 1998 až 2005 pracoval od svojho odchodu z funkcie pre ruskú štátnu energetickú firmu Rosneft a projekty Nord Stream. Bol nominovaný aj do dozornej rady ruského plynárenského gigantu Gazprom, ktorý v túto stredu vypol export plynu do Poľska a Bulharska.

Spomenutá vlna nevôle voči Schröderovi sa však zdvihla po nie celkom šťastnom vyjadrení pre americký denník New York Times, kde obhajoval svoj blízky vzťah s Ruskom a prezidentom Putinom, pričom spochybnil i potenciálnu účasť ruského prezidenta na masakre v ukrajinskej Buči, resp. jeho vedomosti o nej. Rovnako odmietol rezignovať na energetické firmy, pokiaľ nepríde k úplnému zastaveniu ich exportov z Ruska. Rovnako sa vymedzil názoru ostro sa vyhradiť voči Putinovi v súlade s politikou západných krajín pod zámienkou, že by tak stratil dôveru jedinej osoby, ktorá môže zastaviť vojnu. Tvrdí, že iba osoba ktorá má dôveru oboch strán má potenciál úspešne sprostredkovať rozhovory medzi oboma krajinami. Po prvom neúspešnom pokuse, plánuje vykonať druhý. Vo vyjadrení o dodávkach ruského plynu do Nemecka a Európy vyzdvihol Rusko ako vždy spoľahlivého partnera, pričom Rusko nemožno dlhodobo izolovať ani politicky, ani ekonomicky, mieril tým na ich surovinovú zábezpeku.

Niektorí politici v reakcii na tieto vyjadrenia požadujú cielené sankcie voči jeho osobe. Kritika ide aj z vlastných radov, sociálni demokrati, a teda strana, ktorú v minulosti viedol sa už vyjadrila, že by uvítala uvalenie západných sankcií primárne namierených proti Rusku a jeho spojencom aj voči Schröderovi. Líderka SPD S. Esken zároveň vyzvala Schrödera, aby zo strany odišiel. Znepokojenie s vyjadreniami bývalého nemeckého kancelára prichádza aj z UA strany, starosta Kyjeva V. Kličko obhajuje zmrazenie Schröderových účtov. Celá udalosť nakoniec v Spolkovom sneme vyvolala diskusiu o fungovaní post-kancelárskych úradov a dotácií, ktorú dostávajú bývalí kancelári na ich chod. V tomto konkrétnom prípade padli slová, že by Schröderovi tieto dotácie mali byť odňaté.

<https://www.msn.com/en-xl/news/other/gerhard-schr%C3%B6der-comes-under-increasing-pressure-over-putin-ties/ar-AAWEPh?ocid=msedgntp&cvid=55159af8cd974dd892eddaaab8322d0>